

INPUT WO=MEN
TWEDE KAMERVERKIEZINGEN

2021

Gendergelijkheid is een recht, geen luxe

Gender en duurzame economie

women
Dutch Gender Platform

GENDER EN DUURZAME ECONOMIE

Een sterke samenleving en gezonde economie zijn gestoeld op een inclusief en divers beleid gericht op het bevorderen van de participatie van vrouwen, meisjes en gender non-conforme personen. Integreer gendergelijkheid en vrouwenrechten in alle gebieden van (inter) nationale duurzame economische ontwikkeling om de duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's) te realiseren. Daarom dient er voor het invoeren van beleid, verdragen en maatregelen altijd van tevoren te worden gekeken wat de gedifferentieerde impact ervan is op vrouwen, mannen en gender non-conforme personen. Zonder inzicht hierin is rechtvaardig beleid niet mogelijk. Datzelfde geldt voor huidig beleid, wetten en verdragen.

1. Houd bedrijven aansprakelijk voor mensenrechtenschendingen

Door de gevolgen van de COVID-19 pandemie worden vrouwen en meisjes onderaan de mondiale productieketens, bijvoorbeeld in de textiel- en sierteeltsector, maar ook in de gezondheidszorg en informele sector, hard geraakt of zijn zij extra kwetsbaar. Spaargeld of een sociaal vangnet ontbreken, terwijl dit extra belangrijk is voor vrouwen. Zij zijn de primaire zorgdragers voor kinderen of ouderen. Dit benadrukt de noodzaak tot inzet op vakbondsvrijheid, het voeren van sociale dialoog en het uitvoeren van *decent work*, leefbaar loon en arbeidsvoorzieningen (zwangerschapsverlof en/of kinderopvang). Daarnaast kunnen vrouwen geraakt worden door vervuiling door bedrijven en landroof.

Op dit moment wordt het IMVO-pakket van Nederland geëvalueerd. Het is belangrijk om hierop voort te bouwen naar nationale en internationale afspraken - zoals het Bindend Verdrag Bedrijfsleven en mensenrechten van de VN - die ervoor zorgen dat bedrijven mensenrechten waaronder vrouwenrechten, arbeidsrechten, het tegengaan van kinderarbeid en bescherming van het milieu nakomen. Daarnaast dient Nederland zelf ILO Conventie 190 – over het tegengaan van geweld en intimidatie op de werkvloer - te ratificeren en ratificatie hiervan door andere landen bevorderen.

2. Zorg voor een duurzaam en inclusief handels- en investeringsbeleid

De COVID-19 crisis legt de zwakke plekken in ons handelssysteem bloot: de mondiale productieketen voor voedsel kan verstoord raken, de vraag binnen sectoren zoals sierteelt en textiel droogt op, en werknemers in producerende schakels verliezen hun inkomsten, veel van hen vrouwen. Zal een toekomstig COVID-19-vaccin vrij toegankelijk zijn voor iedereen, of zullen bedrijven gebruik maken van het intellectueel eigendomsrecht dat onder andere is vastgelegd in handelsverdragen? Dit eigendomsrecht zorgt ervoor dat er een verminderd aanbod is van goedkopere medicijnen waar veel arme mensen, waaronder een groot aantal vrouwen, van afhankelijk is.

Handels- en investeringsverdragen bevatten afdwingbare regels die landen dienen na te leven om multinationals te beschermen. Ze bevatten echter geen afdwingbare regels waar de bedrijven zich aan dienen te houden op het gebied van mensen- en milieurechten. **Mensenrechten, arbeidsrechten en milieurechten dienen op eenzelfde wijze getoetst te worden en arbitragepanels dienen te bestaan uit rechters die expertise hebben op mensenrechten.** In het bijzonder dienen de arbeidsrechten van vrouwen beschermd te worden. Zij zijn oververtegenwoordigd in sectoren met slechte werkomstandigheden en worden dus onevenredig getroffen. Handelsverdragen horen geen clausules te bevatten die privatisering van publieke diensten opleggen. Hierdoor kunnen prijzen stijgen waardoor de toegang tot deze diensten waar vrouwen meer gebruik van maken bemoeilijkt wordt. **Ook moet het arbitragemechanisme in verdragen niet verder uitgebouwd worden, ook niet in de vorm van een Investment Court System.** Multinationals kunnen een staat aanklagen, andersom kan dit niet. Bedrijven kunnen dit doen wanneer een land nieuw beleid - denk aan minimumloon, zwangerschapsverlof of ter bestrijding van COVID-19 - wil invoeren dat de winst van het bedrijf mogelijk aantast. Een eventuele schadevergoeding kan miljoenen of soms miljarden euro's belastinggeld kosten, waardoor bezuinigd moet worden op publieke diensten. Jaarlijks lopen arme landen voor ongeveer 100 miljard aan belastinginkomsten mis door belastingontwijking van bedrijven. Wereldwijd wordt 22 miljard euro via Nederland aan belastinginkomsten ontweken. Ook hier worden vrouwen en meisjes harder geraakt omdat er minder geld kan worden vrijgemaakt voor publieke diensten zoals onderwijs en gezondheidszorg. In diverse landen is moeder- en kindzorg door de COVID-19 crisis onder druk komen te staan, terwijl vrouwen al het leeuwendeel van de onbetaalde zorg op zich nemen. **De coronacrisis bewijst hoe belangrijk het is dat de sectoren waarin vrouwen oververtegenwoordigd zijn goed gefinancierd worden. Daarom dient de politiek in te zetten op een eerlijk belastingbeleid door onder andere te zorgen dat bedrijven belasting betalen daar waar economische activiteiten plaatsvinden.**

3. Zet het private sector instrumentarium (PSI) in ter bevordering van SDG 5

Het is belangrijk dat het Nederlandse private sector instrumentarium ten goede komt aan vrouwen wereldwijd omdat de wereld niet vooruitkomt als de helft van de bevolking achterblijft. Om dit te bereiken horen fondsen gericht op private sector ontwikkeling in het buitenland ook rekening houden met SDG 5. Binnen fondsen dienen criteria gesteld te worden waarbij nieuwe projecten een positieve impact dienen te hebben op vrouwen en ook de allerarmsten bedienen. Projecten dienen negatieve gevolgen voor milieu, mensenrechten en gender te voorkomen of verminderen. Een bedrijf dat een aanvraag doet moet kennis hebben van mensenrechten en genderrollen. **Gender en vrouwenrechten dienen integraal vastgelegd worden in aanvragen bij fondsen. Bedrijven die een aanvraag doen dienen een gender risico – en impactanalyse te maken. De overheid en uitvoerdersorganisaties dienen erop toe te zien dat dit gebeurt en er gevolg gegeven wordt aan deze analyses.**

In 2019 bleef het aantal vrouwelijk ondernemers in handelsmissies steken op 21 procent, terwijl de doelstelling 25 procent was. **Er dient beter onderzoek te komen naar de behoefte van vrouwelijke ondernemers in handelsmissies en hoe hen te bereiken.** Missies dienen gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes te bevorderen. **Er dient binnen het PSI ruimte te zijn voor fondsen speciaal gericht op het bereiken van SDG 5 in binnen- en buitenland. Hier moet ook naar gekeken worden in de evaluatie.**

4. Zet SDG 5, ecologie en klimaat centraal bij herstelplannen van economieën en Green Deal EU

De groep allerarmsten wordt het hardst geraakt door klimaatverandering en verlies aan biodiversiteit. Het grootste gedeelte van de allerarmsten is vrouw. Tegelijkertijd spelen vrouwen een grote rol bij het tegengaan van klimaatverandering maar verdienen zij meer ondersteuning en erkenning. Het is essentieel om te zorgen dat vrouwen de kans krijgen om te participeren als actoren in het bestrijden van klimaatverandering, het bouwen van een groene economie en genereren van groene banen. **Het is ook essentieel dat de economie na COVID-19 wordt opgebouwd zonder de ecologische en klimaatcrisis te vergeten.** Nu is het moment om SDG 5 centraal te stellen bij herstelplannen van economieën, zowel nationaal, als binnen en buiten de EU. Dit geldt ook voor de Green Deal en de Taxonomy Regulation van de EU. Een rechtvaardige transitie met inclusieve klimaatactie kan een grote rol spelen in het transformeren van gendernormen en het bereiken van gendergelijkheid.